

Lausunto

11.10.2024

Asia: VN/12919/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastonutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää lausuntopyynnöstä otsikkoasiassa. Lausuntonamme esitämme seuraavan.

Sääntelyn ja sen soveltamisalan tulkinta tulisi olla mahdollisimman väljää, jotta verohyvitys täyttäisi sille asetetut tavoitteet investointien lisäämisestä.

Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisi- ja siirtymäpuitteet talouden tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukrainaan (jäljempänä ”kriisipuitteet”) asettavat sääntelylle tiettyjä reunaehtoja, mutta puutteiden jättämä kansallinen liikkumavara on tarpeen käyttää täysimääräisesti, eikä hyvityksen saamiselle asetettavia ehtoja tule kansallisella sääntelyllä tiukentaa.

Investoinnin 50 miljoonan euron alaraja ja sen laskenta

Investoinnin 50 miljoonan euron alarajan täyttymistä tulee tarkastella konsernin eli taloudellisen yksikön tasolla, mikä on muutoinkin valtiontukea koskevissa asioissa oikea tarkastelutaso. Konsernikohtainen laskenta mahdollistaisi sen, että esimerkiksi kolmeen eri tehdaslaitokseen tehtävä, kokonaisuutena yli 50 miljoonaa euroa, mutta yksittäisessä tehtaassa 50 miljoonaa euroa alittava investointi saataisiin verohyvityksen piiriin.

On huomattava, että alaraja rajaa käytännössä esimerkiksi kotimaisen palvelusektorin ja puhdasta siirtymää edistäviä investointihankkeita muun muassa sähkön ja lämmönvarastoinnissa tuen ulkopuolelle. Rajan laskeminen voisi lisätä investointien määrää ja vauhdittaa edelleen puhdasta siirtymää ja fossiiliriippuvuuden vähentämistä. Näin voitaisiin tukea kotimaisen arvonlisän luontia. Hallitus voisi myös arvioida sellaisten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointimekanismien luontia, jotka kohdistuvat myös palvelusektorille. Tällaisia voisivat olla esim. erillinen investointihyvitys palveluiloille tai palveluilojen sähköveron alentaminen.

Kokoistuotantokapasiteetin lisääminen

Lain 16 § 3 momentin mukaan investointihyvitystä ei saisi sellaisen investoinnin perusteella, joka johtaa yhtiön kokonaistuotantokapasiteetin lisäämiseen. Tämä muotoilu ei vastanne täysin kriisipuitteiden tarkoitusta, vaan vaikuttaa tarpeettoman suppealta.

Kriisipuitteiden kohdan 2.6 (81) f-alakohdassa todetaan, että ”Tuella ei saa pyrkiä tuensaajan kokonaistuotantokapasiteetin lisäyksen rahoittamiseen . Samaan tulkintaan viittaa myös kriisipuitteiden englanninkielinen versio muotoilu ”the aid must not aim at financing an increase of the overall production capacity of the beneficiary.”

Perusteluita tulisi tarkentaa myös siten, että hyvitykseen oikeuttavan investoinnin yhteydessä tehtävä tuotantokapasiteetin lisäys ei voi missään olosuhteissa ”saastuttaa” koko hanketta, vaan oikeus verohyvitykseen olisi investoinnin muilta osin normaalisti voimassa.

Vähähiilistämisen- ja energiatehokkuusinvestoinnin investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset

Lain 15 §:n mukaan hyväksyttäviä kustannuksia olisivat ”...energiatehokkuuden parantamiseen tarvittavien laitteiden, koneiden tai laitosten kustannukset”. On tärkeää, että kyseinen muotoilu kattaa yksiselitteisesti kokonaisinvestoinnit, jotka koostuvat useista pienemmistä osista.

- Esimerkki 1: maakaasulla toimiva laitos sähköistetään sekä lämmityksen että tuotannon osalta. Laitoksen päivitykseen sisältyy paljon muun muassa erilaisia laitteita ja koneita, mitkä liittyvät prosessin sähköistykseen.

- Esimerkki 2: suurissa investoinneissa voi olla liitännäisiä tai synergisiä investointeja, esim. kaivos ja siitä fyysisesti etäämpänä, kilometrien päässä oleva prosessilaitos. Ne muodostavat yhdessä kokonaisinvestoinnin.

Viittamme myös yllä 50 miljoonan euron alarajan laskennasta lausuttuun.

Investointihyvityksen perusteeksi kelpaamattomat investointikustannukset

Lain 6 §:n mukaan palkat ja yleiskustannukset eivät olisi investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia. Tätä rajausta on perusteltu sillä, että palkkojen hyväksyminen edellyttäisi tuntitason seurantaan hankekohtaisesti, ja siten kustannusten rajaamisen ulos uskotaan vähentävän hallinnollista taakkaa hyvityksen saajien ja viranomaisen osalta. Perusteluissa on myös oletettu, että palkkakustannusten osuus investoinnin kokonaiskustannuksista jäänee vähäiseksi.

Investoinnin suunnitteluun ja toteutukseen liittyvät palkat ja yleiskustannukset olisi tärkeää sisällyttää verotuen piiriin. Suunnittelukustannukset voivat muodostaa merkittävän osan investointiprojektien palkkakustannuksista ollen esimerkiksi 10–20 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Käytännössä yritykset joutuvat tekemään mainitun kaltaista seurantaan kirjanpidollisista syistä jo nyt. Palkkoja aktivoidaan kirjanpidossa investointeihin, mikä edellyttää juuri sellaista seurantaan, kuin esitysluonnoksessa kuvataan. Näin ollen verotuki, joka sallisi palkat ja yleiskustannukset hyvityksen perusteeksi, ei muuttaisi työn seurantaan tai lisäisi hallinnollista taakkaa, eikä tällaisen selkeän kirjanpidon läpikäynnin ole syytä olettaa aiheuttavan kohtuutonta hallinnollista taakkaa myöskään viranomaiselle.

Nykyinen esitys kannustaa ulkoisten palveluntarjoajien, esimerkiksi insinööritoimistojen, käyttöön, koska ulkoistetuista töistä johtuvat kustannukset oikeuttavat hyvitykseen.

Yleiskustannusten käsitettä ei ole määritelty HE:ssä, ja onkin epäselvää, mitä kyseisellä kategoriolla tarkoitetaan. Koska yleiskustannuksen käsitettä ei ole mitenkään määritelty, on riskinä, että mikä tahansa hankinnasta tai työstä johtuva kustannus, joka ei kohdistu suoraan tietyn käyttöomaisuuden hankintaan, katsotaan soveltamiskäytännössä yleiskustannukseksi. Näitä voisivat olla esimerkiksi ohjelmistot, ohjelmistojen lisenssimaksut ja tilavuokrat. Tällainen epäselvä rajaus on omiaan lisäämään tulkinnanvaraisuutta verotusta toimitettaessa.

Lisäksi on huomattava, että koneiden, laitteiden ja materiaalin asennuskulut ja asennusvalvonta ovat investointeihin väistämättä liittyviä kuluja. Niiden tulisi sisältyä hyvityksen perusteeseen.

Lain 5 §:n mukaan kustannuksiin otetaan mukaan hyvitykseen oikeutetun yhtiön maksamat ja hyvitykseen oikeutetun yhtiön kirjanpitoon kirjatut kohtuulliset ja tarpeelliset käyttöomaisuuden hankinnasta syntyneet kustannukset, jotka ovat syntyneet investoinnista sen kestoaikana. Kohtuullisuusvaatimus on poistettava tulkinnanvaraisena ja subjektiivisena kriteerinä. Kysymys on kaupallisten neuvottelujen tuloksesta ja todellisesta kustannuksesta, jonka investoinnin tekevä yritys on arvioinut ja hyväksynyt.

36 kuukauden aikaraja ja takautuvuus

Investoinnin kohteena olevan laitoksen tulisi olla valmis ja toiminnassa 36 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Tämä 36 kuukauden aikaraja investoinnin valmistumiselle on lyhyt, erityisesti, koska

- investointihyvityksen soveltamisalaan kuuluisivat vain suuret investoinnit (2 §), joiden suunnittelu-aika on pieniä investointeja pitempi
 - suurten investointien hankinta-ajat voivat käytännössä olla todella pitkät ja luvitusprosessit saattavat hidastaa toteuttamista;
 - Suomi ei ulota hyvitystä jo alkaneille hankkeille kriisipuitteen sallimalla tavalla; ja
 - hyvitystä pitää hakea ennen töiden "alkamista", joka on esityksessä määritelty laajasti.
-
- Esimerkki: Suurten investointien suunnittelu- ja toteutusaika T&K-vaiheesta sen valmistumiseen lasketaan useissa vuosissa: T&K 1–2,5 v, esitutkimus 1 v, soveltuvuustutkimus 1–2 v, määrittelyvaihe 1–2 v, toteutusvaihe 3–4,5 v. Jotta investointihyvityksellä olisi investointiin käynnistävä vaikutus, tulisi investointihyvitystä voida hakea määrittelyvaiheen aikana, jonka jälkeen investoinnin valmistumiseen kestää vielä vähintään 4–5 vuotta.

Suomen tulisikin hyödyntää kriisipuitteiden sallimia ajallisia reunaehtoja täysimääräisesti. Esityksessä tulisi sallia tuen myöntäminen myös hankkeille, jotka on aloitettu 9.3.2023 tai sen jälkeen, siltä osin kuin kriisipuitteet sen mahdollistavat.

Luonnoksessa todetaan, että kansallisesti on myös pidetty tärkeänä, että tuki olisi aidosti kannustava, eli kohdistuisi erityisesti sellaisiin investointihankkeisiin, jotka eivät muuten toteutuisi Suomessa tai toteutuisivat olennaisesti erilaisina tai eri aikataulussa ilman tukea. Komissio on

kriisipuitteiden jaksojen 2.5.1. ja 2.6. osalta nimenomaisesti mahdollistanut tuen myöntämisen sellaisille hankkeille, jotka ovat alkaneet jopa ennen nykyisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden voimaantuloa. Tätä mahdollisuutta ulottaa tuki jo alkaneille hankkeille, ei kuitenkaan esitetä kansallisesti otettavan käyttöön, jotta tuki olisi aidosti kannustava. Lisäksi tällöin kaikkien kolmen jakson mukaisia hankkeita kohdeltaisiin tasapuolisesti, sillä jaksossa 2.8. puolestaan nimenomaisesti edellytetään, että hankkeeseen liittyviä töitä ei saa olla aloitettu ennen tuen hakemista.

EK huomauttaa, että esimerkiksi Saksassa tukea voidaan myöntää jaksojen 2.5.1 ja 2.6 mukaisesti myös investointeihin, joiden osalta työt on aloitettu 9. maaliskuuta 2023 tai sen jälkeen. EK esittää, että hyvitys voitaisiin myöntää jo käynnistetyille hankkeille (työt on aloitettu 9. maaliskuuta 2023 tai sen jälkeen). Tämä on tärkeää, jotta investoinnit Suomeen eivät ole heikommassa asemassa Keski-Eurooppaan nähden.

Lakiehdotuksessa on (kriisipuitteen edellyttämin tavoin) asetettu sanktio sille, jos laitos ei ole valmis ja toiminnassa 36 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä. Esitetyn vähennyksen (automaattinen 1/240 osa vähennys jokaista aikarajan ylittävää kuukautta kohden) asemesta kyseinen osuus voitaisiin asettaa vähennyksen ylärajaksi, mutta vähennyksen määrä olisi harkinnanvarainen esimerkiksi tilanteessa, että viivästys johtuu viranomaisen toimesta tai alihankkijan viivästyksestä. Luonnoksen mukaan vähennystä ei tehtäisi, jos viivästyminen ei ole johtunut yhtiöstä. Perusteluissa ainoana esimerkkinä tällaisesta tilanteesta, jossa viivästyminen ei katsota johtuvan yhtiöstä, on esitetty force majeure -tilanne, mitä voidaan pitää hyvin suppeana ja harvinaisena poikkeuksena pääsääntöön.

Töiden aloittamisen määritelmä

Töiden alkamisen määritelmän (2 §:n 8 kohta) tulisi olla mahdollisimman yksiselitteinen tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi. Esimerkiksi ”peruuttamaton vaatimus” voi olla tulkinnanvarainen käsite.

Töiden alkaminen tulee määritellä neutraalisti niin, ettei esimerkiksi maanrakennustöitä (kuten tontin tasoitusta ja paalutusta) tule katsoa töiden alkamiseksi. Normaaliin kiinteistöhoitoon voi kuulua maanrakennuksen kaltaisia toimia ilman, että töitä on allokoitu minkään projektin alle, tai että niitä olisi tarkoitus periä osana hankkeen tukikelpoisia kustannuksia. Tämä myös asettaisi omalle tontille ja toisen tontille rakentavat yritykset epätasa-arvoiseen asemaan, koska tontti voidaan ostaa ja vuokrata ehdollisena sille, että myyjä / vuokranantaja suorittaa tarvittavat maanrakennustyöt tontilla ennen kauppaa, eikä tontin hankintaa silti esityksen perusteella katsottaisi töiden alkamiseksi, siinä missä omalla tontilla maanrakennus katsotaan esityksen mukaan aina töiden alkamiseksi.

Myöskään laitehankintoihin sitoutumisen ajoitusta ei ole tarkoituksenmukaista pitää töiden aloituksena tässä mielessä, sillä investointien vaatimia erikoislaitehankintoja voi olla välttämätöntä suunnitella ja varata jo vuosia ennen töiden aloitusta. Esimerkiksi rakennus- tai asennustöiden aloittaminen voisi olla parempi kriteeri.

Investointihyvityksen käyttö

Lain 26 §:n mukaan investointihyvitystä voi kunakin verovuonna vähentää enintään kymmenen prosenttia myönnetystä kokonaismäärästä. Vuosittaisen vähennyksen määrää ja sen kasvattamista voitaisiin harkita uudelleen.

Hyvitystä voi saada 20 % investoinnin hyväksytyistä kustannuksista, sen käytön voi aloittaa vasta 2028 ja kansallisesti ollaan säätämässä käytön rajoittaminen 10 %:n vuodessa. Kun nämä arvot otetaan investointilaskelmalle ja diskontataan, tuen vaikutuksen merkittävyys vähenee huomattavasti.

Ehdotetuissa 27 ja 28 §§:ssä säädettäisiin omistajanvaihdosten ja yritysjärjestelyiden vaikutuksesta verohyvityksen vähentämiseen siten, että verohyvityksen saattaisi menettää omistajanvaihdoksen tai yritysjärjestelyn johdosta vastaavin edellytyksin kuin oikeuden tappion vähentämiseen.

Yrityksen omistajanvaihdostilanteessa (konsernin sisäiset järjestelyt ja monenkeskisessä kaupankäynnissä tapahtuneet omistajanvaihdokset mukaan luettuna) hyvitys siten lähtökohtaisesti menetettäisiin, mutta yrityksellä olisi ilmeisesti mahdollisuus hakea Verohallinnolta poikkeuslupaa verohyvityksen käyttämiseksi omistajanvaihdoksesta huolimatta. Sulautuminen johtaisi verohyvityksen menettämiseen ilman mahdollisuutta poikkeuslupa, ellei kyse ole tytäryhtiösulautumisesta. Verohyvitys menetettäisiin myös siinä tapauksessa, verohyvityksen kaikki edellytykset täytettäisiin myös omistajanvaihdoksen tai yritysjärjestelyn jälkeen.

Verohallinto voisi omistajanvaihdostilanteissa myöntää poikkeusluvan investointihyvityksen käyttämiseen erityisistä syistä, jos Verohallinto katsoisi investointihyvityksen käytettävissä olon olevan yrityksen toiminnan jatkumisen kannalta tarpeen. Veronsaajien oikeudenvilvontayksiköllä olisi asiassa valitusoikeus.

EK katsoo, että ehdotetut säännökset ovat suhteettoman ankaria, tarpeettomia ja haitallisia ottaen huomioon, että verohyvityksessä on kyse erikseen hakemuksesta myönnetystä verotuesta, johon sisältyy erillinen takaisinperintämekanismi. EK katsoo edelleen, että Business Finland on esitysluonnoksessa kuvatuin tavoin soveltuvin taho investointihyvityksen soveltamisen arviointiin,

eikä tätä toimivaltaa tule omistajanvaihdostilanteissakaan siirtää Verohallinnolle ja Veronsaajien oikeudenvallontayksikölle.

On kyseenalaista, miksi yrityksen omistajanvaihdoksen tai yritysjärjestelyn edes periaatteessa pitäisi johtaa jo myönnetyn verohyvityksen menettämiseen, jos verohyvityksen myöntämisen edellytykset muutoin edelleen täyttyvät. Esimerkiksi suoriin tukiin ei liity vastaavaa menettämishuonokkaa pelkän omistajanvaihdoksen tai yritysjärjestelyn johdosta. Sääntelyn kokonaisuus ja erityisesti verotuen takaisinperintää koskevat erilliset säännökset huomioon ottaen ei EK:n käsityksen mukaan ole nähtävissä, että verohyvitys missään oloissa voisi "muodostua kauppatavaraksi" yritysjärjestelyn tai omistajanvaihdoksen johdosta siten, että olisi perusteltua määrätä se jälkikäteen menetetyksi, vaikka ehdotetun 24 §:n mukaiset takaisinperinnän edellytykset eivät ole täyttyneet. Mikäli jossakin poikkeuksellisessa tilanteessa investointihyvityksen käyttämiseen kuitenkin liittyisi veronkierron piirteitä, voisi VML 28 §:n veronkiertosäännös tulla sovellettavaksi säädetyin edellytyksin.

Menettämishuono johtaa tarpeettomaan epävarmuuteen verohyvityksen todellisesta arvosta ja käytettävyydestä. Hyvityksen käyttö ajoittuu pitkälle ajanjaksolle tulevaisuudessa, ja on mahdotonta ennakoita, millaisia omistajanvaihdoksia tai yritysjärjestelyitä yhtiössä mahdollisesti tulevaisuudessa tulee tapahtumaan.

Kyseiset säännökset olisi EK:n käsityksen mukaan perusteltua kokonaan poistaa.

Ehdotetun 29 §:n mukaan investointihyvitystä olisi vaadittava samassa määräajassa, kuin veroilmoitus on annettava. Tällainen aikaraja olisi poikkeuksellinen veroansa ja johtaisi tulokannanvaraisiin tilanteisiin esimerkiksi silloin, kun veroilmoituksen antamiseen on annettu lisäaikaa tai kun veroilmoitusta joiltakin osin täydennetään. Tavanomainen ratkaisu olisi säätää, että hyvitystä on vaadittava ennen verovelvollisen ko. verovuoden verotuksen päättymistä. EK katsoo, että ehdotettua 29 §:ää on muutettava edellä kuvatusti.

Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole otettu kantaa muutoksenhakumenettelyyn eikä erityisesti Veronsaajien oikeudenvallontayksikön toimivaltaan. 29 §:ssä tulisi yksiselitteisesti säätää, ettei Veronsaajien oikeudenvallontayksiköllä ole valitusoikeutta investointihyvitystä koskevista verotuspäätöksistä perusteilla, jotka kuuluvat rahoituskeskuksen toimivaltaan. Samoin tulisi selvyyden vuoksi säätää, ettei Verohallinnolla eikä esimerkiksi sen verotarkastusyksiköllä ole miltään osin rahoituskeskuksen kanssa päällekkäistä toimivaltaa uudelleenarvioida investointihyvityksen myöntämisen edellytyksiä.

Kasautumisvaikutus

Lain 25 §:ää ja sen perusteluja olisi hyvä selkeyttää, koska ehdotetun säännöksen kahden ensimmäisen momentin yhteisvaikutus ei ole täysin selvä.

Hiilidioksidin talteenottohankkeet

Hallitusohjelmassa asetetaan suuria odotuksia hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen suhteellisen nopealla aikataululla. Hallitus valmistautuu riittäviin kannusteisiin investointien etenemiseksi. Investointien verohyvityksen osalta tulee varmistaa, että hiilidioksidin talteenoton, hyödyntämisen ja varastoinnin hankkeet luetaan verotuen soveltamisen piiriin.

Vedyn kohtelu verohyvityksessä

Verotuen suunnittelu, kohdentaminen ja kriteerit on ymmärrettävästi tehty EU:n tilapäisten valtiontukien puitteissa. On valitettavaa, että verohyvitystä ei voida soveltaa uusiutuvan energian lisäksi kaikkiin vähähiilistä (ml. ydinvoima ja verkkosähkö) sähköä käyttäviin vedyn tuotantoinvestointeihin. Jos valtiontukisäännöt mahdollistavat vähähiilisen vedyn (puhdas verkkosähkö) tuotannon tukemisen jatkossa, tulee nyt toimeenpantavaa, tai vastaavaa mahdollisesti tulevaisuudessa tehtävää tukea, automaattisesti päivittää vastaamaan säännöksiä. Suomen sähköverkon sähkö on nykyään lähes päästötöntä, eikä sääntelyn tai tukimekanismien tulisi olla vedyntuotannon osalta verkkosähköä poissulkevaa. EU:n delegoiduissa säädöksissä vihreän vedyn tuotannosta todetaan, että uusiutuvan vedyn tuotantoon voidaan käyttää verkkosähköä, kun vetylaitos on yhdistetty sähköverkkoon tarjousalueella, missä sähköntuotannon hiilidioksidipäästöt ovat alle 18gCO₂eq/MJ. Suomi on nykyisen sähkömarkkinakehityksen valossa suurella todennäköisyydellä alittamassa tämän raja-arvon lähivuosina, jolloin verkkosähkön poissulkeminen olisi kansallinen, tarpeettoman tiukka lisärajaus.

Luonnoksen mukaan investointihyvitys ei sovellu verkkosähköllä (ml. osin ydinvoimalla) tuotettua vetyä hyödyntävien teollisten tuotantoprosessien vähähiilistämisen investointien tukemiseen, vaikka tämä olisi valtiontukisääntöjen puitteissa mahdollista. Keskeisenä perusteena mainitaan, että tätä koskevat valtiontukiehdot ovat erittäin yksityiskohtaiset ja käytännön soveltamisessa erittäin raskaat. Lisäksi luonnoksessa tuodaan esiin komission suositus kyseisellä tuotantotavalla tehdyn vedyn jättämisestä pois suoran tuen piiristä.

Valtiontukisäännösten (kriisi- ja siirtymäpuitteet) kohdan 81 i alakohta (iii) vastaa ymmärryksemme mukaan komission esittämää vähähiilisen vedyn tuotantokriteeriä. Näin ollen EK ei näe, että sen toteutettavuudessa pitäisi olla Suomen kohdalla suuria haasteita.

Tuen takaisinperintä

Lain 24 §:ssä mainitulle takaisinperintää koskevalle päätökselle tulisi asettaa takaraja. Tähän takarajaan tulisi sijoittaa myös määräaika, jonka kuluessa Verohallinto voi tehdä lain 29 §:n 3 momentin mukaisen oikaisupäätöksen. Tämänhetkisen muotoilun mukaan oikaisupäätös voitaisiin tehdä verotusmenettelystä annetun lain 56 §:n 2 momentin määräajan estämättä ilman mitään aikarajaa, jolloin jouduttaisiin punnitsemaan yleisten vanhentumista koskevien periaatteiden soveltumista. EK katsoo, että aikarajan puuttuminen johtaa epäselvään ja oikeusvarmuuden kannalta epätyytyttävään tilanteeseen, ja oikaisupäätöksen tekemiselle tulisi laissa määrittää kohtuullinen ja yksiselitteinen takaraja.

Yhteensopivuus suurten konsernien vähimmäisveroon (OECD:n Pilari II)

Hyvitys on ehdotetussa muodossaan niin sanottu non-refundable-verohyvitys. Hyvitys voi johtaa minimiverosääntöjen nojalla täydennysveroihin, jotka pienentävät tuen taloudellista vaikutusta. Optimaalisesti hyvityksen tulisi olla minimiverosääntelyn näkökulmasta ns. "ehdot täyttävä palautuskelpoinen veronhyvitys". Mikäli hyvitys säilyy non-refundable-luonteisena, on tärkeää, ettei sitä jouduta kirjaamaan tuen myöntämivuonna kokonaisuudessaan saajien kirjanpitoon, sillä tällöin vaikutus täydennysveroihin olisi kaikkein todennäköisin, suurin ja nopein.

Suomen tulevat toimet

Suomen tulee analysoida jatkuvasti tulevia EU:n valtiontukisäännöksiä ja tukikilpailutilannetta EU:n sisällä. Lähtökohtana on pyrkiä takaisin tiukempiin valtiontukisääntöihin ja päästä EU-tasolla irti valtiontukikilpailusta. Jos nykyisen kaltaiset löysennetyt valtiontukisäännöt jatkuvat ja jäsenvaltiot tukevat merkittävästi puhtaan siirtymän hankkeita myös jatkossa, on Suomen kansainvälisen tilanteen niin vaatiessa jatkettava nyt rakenteilla olevaa tai otettava käyttöön jokin vastaavanlainen tukimekanismi myös vuoden 2025 jälkeen.

Vaikutusarvioinnit

Verohyvityksen vaikutukset julkiseen talouteen on hallituksen esityksessä laskettu epäjohdonmukaisesti. Vaikutusarviot on laadittu staattisesti, ottamatta huomioon verohyvityksellä tavoiteltuja vaikutuksia suuriin ilmastoneutraaliin talouteen tähtääviin investointeihin.

EK katsoo, että vaikka verohyvityksen vaikutuksia investointien toteutumiseen on luonnollisesti vaikea tarkasti arvioida, ei niitä voida jättää kokonaan huomiotta. EK korostaa, että verohyvityksen nimenomaisena ja ainoana tarkoituksena on tällaisten investointien edistäminen.

Yhteisöverokannan alentamisella on lähtökohtaisesti positiivinen vaikutus yritysten investointiaktiivisuuteen, sillä se parantaa investointien kannattavuutta ja tekee useammista hankkeista toteuttamiskelpoisia. Investointiverohyvitys rinnastuu vaikutuksiltaan kohdennettuun yhteisöverokannan alentamiseen.

Lisäksi on huomattava, että parhaillaan on meneillään voimakas valtioiden välinen kilpailu ennen kaikkea vihreän siirtymän investointihankkeista. Useat Suomen kilpailijamaat ovat antaneet hankkeille erityistä tukea joko suotuisamman verokohtelun tai suoran tuen muodossa. Investointiverohyvityksen kaltaisia erityistoimia tulee tässä kilpailutilanteessa suhteuttaa myös niihin toimiin, joita Suomen kilpailijamaat ovat toteuttaneet tai toteuttamassa.

EK toteaa myös, että määräaikainen investointiverohyvitys voi osaltaan aikaistaa eräitä suunnitteluvaiheessa olevia investointihankkeita. Aikaistaminen on jo lähtökohtaisesti myönteistä, ottaen huomioon Suomen talouden heikon kasvun, mutta lisäksi se parantaa Suomen edellytyksiä pysyä vihreän siirtymän eturintamassa.

Yhteenvetona vaikutusarvioinneista EK toteaa, että niitä on täydennettävä suuruusluokka-arviolla niistä positiivisista julkisen talouden vaikutuksista, joita verohyvityksellä tavoiteltavilla investoinneilla toteutuessaan voisi olla.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Sami Pakarinen

Johtaja

Isomaa Anita
Elinkeinoelämän keskusliitto EK